

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ประเด็น กัญชาทางการแพทย์และสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ

หัวข้อ “สมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ”

เขตสุขภาพที่ ๓ รอบที่ ๑/๒๕๖๔

๑. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๒. ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดจังหวัดเมืองสมุนไพร (จังหวัดอุทัยธานี) รายละเอียดดังนี้

ตัวชี้วัด/small success	ผลงาน
๑. มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเมืองสมุนไพรเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕ จากปีที่ผ่านมา	สถานการณ์ ปี ๒๕๖๓ มีเกษตรกรเข้าร่วมฯ ๑๓๘ คน พื้นที่ ๔๑.๗๕ ไร่ ผลงาน ปี ๒๕๖๔ มีเกษตรกรเข้าร่วมฯเพิ่ม ๗ คน พื้นที่ ๑๐ ไร่ ผลลัพธ์ เพิ่ม ร้อยละ ๕.๐๗
๒. อบรมเกษตรกรรายใหม่ ถ่ายทอดความรู้เรื่อง GAP/ Organic ๕๐ ราย	ผลลัพธ์ เกษตรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ๘๓ ราย
๓. ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในพื้นที่ที่ได้รับการรับรอง Organic อย่างน้อย ๑ แหล่ง	ไร่นาดีใจ (Happy Earth Farm) ต.เขากวางทอง อ.หนองฉาง ผลิต ข้าว ถั่ว สมุนไพรและผลไม้ ผ่านมาตรฐาน IFOAM accredited ๒๗ พ.ย.๒๕๖๓ - ผักอินทรีย์แปลงรวม คมช.อุทัยธานี (สปก. ดำเนินการ) รับรองระบบอินทรีย์ PGS ๑๐ ไร่ เกษตรกร ๒๐ ราย ตรวจรับรองตามข้อตกลง อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง - ตรวจสอบสำคัญ : ฟัฟะลายโจร และตรวจโลหะหนัก : ฟัฟะลายโจร/เพอร์สังฆาต
๔. มูลค่าการใช้ยาสมุนไพรเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓	ตามตารางด้านล่าง
๕. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่แปรรูปจากสมุนไพรเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕ จากปีที่ผ่านมา	สถานการณ์ ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่แปรรูปจากสมุนไพร จำนวน ๑๐๔ รายการ (ประเภท เครื่องสำอาง ๒๑ รายการ, ประเภทอาหาร ๘๓ รายการ) ผลงาน ปี ๒๕๖๔ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนแปรรูปได้รับการจัดแจ้ง ฯ ๖ รายการ ส่งเสริมการขายในงาน OTOP CITY ๒๐๒๐ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค วันที่ ๑๙-๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ผลลัพธ์ เพิ่ม ร้อยละ ๕.๗๗

ตัวชี้วัดมูลค่าการใช้สมุนไพรเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓ เทียบกับปีที่ผ่านมา (ทุกจังหวัด)

- ยังไม่ถึงเกณฑ์เป้าหมาย

จังหวัด	มูลค่าการใช้ยาสมุนไพร			
	ปีงบประมาณ 2563 (บาท)	เป้าหมาย เพิ่มร้อยละ 3 (บาท)	ยอดปัจจุบัน (บาท)	ร้อยละ (เทียบกับเป้าหมาย)
ชัยนาท	7,594,325.48	7,822,155.24	3,778,158.16	48.30
นครสวรรค์	16,265,665.08	16,753,635	7,454,366.15	44.49
อุทัยธานี	12,119,443.28	12,483,026.50	4,918,142.37	39.40
พิจิตร	5,900,973.67	6,078,002.88	2,363,581.75	38.89
กำแพงเพชร	12,275,076.70	12,643,329	4,907,133.55	38.81
รวม	54,155,484.21	55,780,148.70	23,421,381.98	41.99

๓. สรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขในพื้นที่ จังหวัดอุทัยธานี

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
ต้นน้ำ 1. การรวบรวมข้อมูลผู้ปลูก พื้นที่ปลูกไม่ครบถ้วน ไม่ครอบคลุม 2. ผู้ปลูกขาดการวางแผนการปลูก เนื่องจากไม่ทราบความต้องการของตลาด	1. จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาเมืองสมุนไพรเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน 2. จัดทำโปรแกรมสำหรับบันทึกข้อมูลผู้ปลูก สามารถลงข้อมูลและวางแผนการปลูก และจับคู่กับผู้ที่ต้องการใช้สมุนไพร โดยผู้ปลูกทำแผนการปลูกให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้	1. อยู่ระหว่างทบทวนคำสั่งคณะทำงานใหม่ 2. อยู่ระหว่างการจัดทำโปรแกรม วางแผนให้เสร็จภายในเดือนมีนาคม 2564
กลางน้ำ 1. โรงพยาบาลหนองฉางขาดเครื่องมือ (เครื่องร่อนแยกขนาดผงยา และเครื่องบดร่อนอัตโนมัติ)ทำให้ไม่สามารถรับสมุนไพรจากวิสาหกิจในพื้นที่มาแปรรูปได้	1. จัดทำคำของบประมาณเหลือจ่ายจากสำนักงานจังหวัดอุทัยธานี รอพิจารณากรณีไม่ได้รับงบประมาณ มีการวางแผนใช้งบเงินบำรุงโรงพยาบาลหนองฉางจัดซื้อต่อไป	1. รอผลการประชุมพิจารณาในวันที่ 10 มีนาคม 2564

<p>2. ศูนย์แปรรูปวิสาหกิจห้วยหนามเข้ ยังไม่มีมีการดำเนินการแปรรูปสมุนไพร</p> <p>3. ฐานข้อมูลการซื้อขายสมุนไพร ไม่ เป็นปัจจุบัน และรวบรวมได้ไม่ ครบถ้วน เนื่องจากมีแหล่งปลูก สมุนไพรทั้งที่เป็นวิสาหกิจชุมชน เกษตรกรรายเดียว</p>	<p>2.1 ลงตรวจพื้นที่ ร่วมกับเกษตรและ สหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี วางแผนการ พัฒนาส่งเสริมวัตถุดิบแปรรูป</p> <p>2.2 จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาเมือง สมุนไพรเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน</p> <p>3. ประชุมคณะทำงานพัฒนาเมืองสมุนไพร เพื่อหาแนวทางการรวบรวมข้อมูล และ จัดทำโปรแกรมสำหรับบันทึกข้อมูลมูลค่า การซื้อขายสมุนไพรให้เป็นปัจจุบัน</p>	<p>2. อยู่ระหว่างดำเนินการ ร่วมกับเกษตรและสหกรณ์ พลังงานจังหวัด อุตสาหกรรม จังหวัด</p> <p>3. อยู่ระหว่างทบทวนคำสั่ง คณะทำงานใหม่</p>
<p>ปลายน้ำ</p> <p>1. การกระจายสมุนไพรในบางหน่วย บริการกระจายสมุนไพรน้อย</p>	<p>1. มีแนวทางการเพิ่มมูลค่าการใช้ยา สมุนไพรโดย</p> <p>1.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้ยาสมุนไพร จังหวัดอุทัยธานี และประชุมเชิง ปฏิบัติการและประกวดการพัฒนา งานวิจัย</p> <p>1.2 พิจารณากรอบการใช้ยาสมุนไพร จังหวัดอุทัยธานี</p> <p>1.3 จัดทำคู่มือการใช้ยาฯ สนับสนุนและ กระจายยาจากสมุนไพรให้ครบตามกรอบ รายการ</p> <p>1.4 กระตุ้น ติดตามการใช้ประโยชน์การใช้ ยาสมุนไพร</p> <p>1.5 ส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพร ระดับ รพ. สต.</p> <p>1.6 ให้มีการเพิ่มมูลค่ายาและใช้อย่างสม เหตุผล และบูรณาการร่วมกับงาน RDU</p> <p>1.7 นิเทศติดตาม</p>	<p>1. มีการจัดสรรเงินสนับสนุน การจัดซื้อยาสมุนไพร จังหวัด อุทัยธานี ปีงบประมาณ 2564 รวมจำนวน 1,345,041 บาท อยู่ระหว่าง การเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จใน ไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3</p> <p>2. ขยายการให้บริการการแพทย์ แผนไทย ในระดับปฐมภูมิ มีการ จ้างแพทย์แผนไทยให้ปฏิบัติงาน ประจำใน PCC เพิ่ม 6 คน</p> <p>3. เปิดให้บริการการแพทย์ แผนจีนในหน่วยบริการ 4 แห่ง</p> <p>4. พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน บริการ รพ.สต.ติดตาม/รพ. สต.พท./HA</p>

จังหวัดกำแพงเพชร

ปัญหา/จุดร่วมที่สะท้อนปัญหา หรือความเสี่ยงต่อความสำเร็จของงาน

๑. ผู้รับบริการมีน้อย
๒. ผู้ส่งใช้ยาขาดประสิทธิภาพ
๓. แบบฟอร์ม/โปรแกรมบันทึกข้อมูลมีหลายรูปแบบ
๔. ยามีอายุสั้น/หมดอายุเร็ว
๕. มาตรฐานคลินิกกัญชาทางการแพทย์ไม่เป็นแนวทางเดียวกันทั้งจังหวัด

จังหวัดชัยนาท

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
๑. อัตราการใช้ยาสมุนไพรต่ำกว่าเป้าหมาย	๑. กำหนดนโยบายให้สถานบริการใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน ๒. จัดทำบัญชียาสมุนไพรจังหวัด (กรณีมีรายการเพิ่มเติม) ๓. อบรม/ทบทวนการใช้ยาสมุนไพรจังหวัด ๔. บูรณาการร่วมกับงาน RDU ๕. ส่งเสริมกลุ่มผู้ปลูก ทำแผนการปลูกสมุนไพรที่ตรงกับความต้องการ ๖. นิเทศติดตาม	อยู่ระหว่างการดำเนินงาน

จังหวัดนครสวรรค์

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
๑. อัตราการใช้ยาสมุนไพรต่ำกว่าเป้าหมาย	๑. มอบนโยบาย และตั้ง KPI มูลค่าการใช้ยาสมุนไพรในรพ.สต.เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑ เทียบกับยาแผนปัจจุบัน ๒. อบรมการใช้ยาสมุนไพรให้กับเจ้าหน้าที่ทุก CUP ๓. จัดทำคู่มือยาสมุนไพรและคู่มือการใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน	อยู่ระหว่างการดำเนินงาน อบรมเวียนไปแต่ละอำเภอ อยู่ระหว่างดำเนินการ

จังหวัดพิจิตร

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
๑. อัตราการใช้ยาสมุนไพรต่ำกว่าเป้าหมาย ๒. การสนับสนุนยาในแต่หน่วยบริการ โดยเฉพาะโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลที่จำกัด ทั้งจำนวนรายการยาและปริมาณ ๓. การบันทึกข้อมูลการใช้ยาสมุนไพรในระบบผิดพลาด	๑. กำหนดเป็นตัวชี้วัดจังหวัด ๒. จัดทำบัญชียาสมุนไพรจังหวัด ๓. อบรมการใช้ยาสมุนไพรจังหวัด ๔. แก้ไขปัญหาฐานข้อมูลและการบันทึก ๕. มีแผนพัฒนาโครงการรพ.ส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพร ระดับ รพสต. ๖. บูรณาการร่วมกับงาน RDU ๗. นิเทศติดตาม	อยู่ระหว่างการดำเนินงาน

๔. นวัตกรรม

๑. ยาทาแก้ปวด (ฉีดยา) กระตุกไก่อดำ สูตรเย็น ของรพ.ลานสั๊ก ขึ้นทะเบียนจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ของรพ.ลานสั๊ก จ.อุทัยธานี

๒. น้ำมันเถาเอ็นอ่อน จากโรงพยาบาลหนองฉาง (Product Champion ของจังหวัดอุทัยธานี)

๕. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในพื้นที่

- เพิ่มการใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน
- ให้มีแนวทาง/การดำเนินงานเพิ่มมูลค่ายาสมุนไพรควบคู่กับการใช้ยาอย่างสมเหตุผล
- ควรมีข้อมูลผู้ปลูก/ผู้ขายสมุนไพรในพื้นที่ ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกวางแผนการปลูกสมุนไพร ส่งสมุนไพรตามความต้องการวัตถุดิบสมุนไพรในโรงพยาบาลสรรพบุรี จ.ชัยนาท (Demand & Supply Matching) เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้กับชุมชน

ข้อเสนอแนะต่อส่วนกลาง

- ควรปรับตัวชี้วัดมูลค่าการใช้ยาสมุนไพรเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓ เทียบกับปีที่ผ่านมา โดยควรเทียบกับยอดประชากรแทน

สรุปรายงานโดย : ทีมตรวจราชการ

๑. นพ.ปรารธนา ประสงค์ดี	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี
๒. ภญ.จินตนา พูลสุขเสริม	เภสัชกรเชี่ยวชาญ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี
๓. นางนลินี บุญธรรม	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี
๔. นางสาวชัตติยา ขยันการนาวิ	แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี